

SPILLET OM ANSVAR

OPDRAGELSE MELLEM SKOLE OG HJEM

DPU - DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE

AARHUS UNIVERSITET

OPDRAGELSEANSVAR?
6. MARTS 2018

HANNE KNUDSEN
LEKTOR

KONKLUSIONEN FØRST

Hvorfor er det ikke mærkeligt, at opdragelsesdebatten dukker op nu?

- De aktuelle idealer om læring fordrer en utroligt socialt kompetent elev.
- Familien beskrives aktuelt som forudsætning for skolens arbejde

Hvordan bidrager opdragelsesdebatten til igangværende opdragelsesdebatter?

- Risikerer at reducere komplekse problemstillinger til spørgsmål om manglende vilje.
- Risikerer at være usolidarisk med det arbejde, der foregår.

DEN VELOPDRAGNE ELEV - DENGANG KLASSEUNDERVISNING OG DISCIPLIN

DEN VELOPDRAGNE ELEV I DAG

FLEKSIBLE UNDERVISNINGSFORMER OG IDEALER OM MAKSIMAL LÆRING

Læring i en varieret
skoledag

Ny praksis i folkeskolen II

OPDRAGELSESUDFORDRINGER MED DE AKTUELLE IDEALER OM LÆRING OG TRIVSEL

- Hvordan kan skolen opstille generelle adfærdsregler samtidig med, at man arbejder med fleksible undervisningsformer, der kræver forskellig adfærd?
 - Hvordan kan læreren holde på sin autoritet - og samtidig være ligestillet dialogpartner i forsøget på at understøtte elevens ansvar for egen læring?
 - Hvordan kan skolens voksne blive oplevet som retfærdige af eleverne - og samtidig behandle eleverne forskelligt for at tage hensyn til den enkelte elevs læreprocesser?
 - Hvordan kan idealet om ro i klassen og engageret læring/vidensudveksling mellem eleverne gå op?
- Skolen har brug for meget socialt kompetente elever!

VI SKAL HAVE FAT I FORÆLDRENE...

- Forældrene skal sikre, at barnet både gør som læreren siger og selv tager ansvar for egen læring.
- Forældrene skal opdrage barnet til at kunne tåle at tabe i spil og anerkende forskellige spilleregler for forskellige elever.
- Forældrene skal sikre, at barnet både hjælper de andre elever og selv lærer maksimalt.
- Forældrene skal bidrage til de gode sociale relationer i klassen, hjemmefra.
- Forældrene skal gøre det, læreren beder dem om, og tage et udefineret ansvar for at være 'skoleforældre'

”Jeg siger ikke, at det er forældrenes skyld, at 43 pct. af indskolingslederne i landets 15 største kommuner oplever, at der i en klasse med 20 elever er ca. 3 elever, som ikke er rustede til at gå i skole. Men jeg siger, at forældrene er en del af løsningen, for vi forældre er de vigtigste personer i vores børns liv!” (Mai Mercado)

FORÆLDRENE HAR IKKE ALTID VÆRET EN DEL AF LØSNINGEN

Ansvar for opdragelse 'fordelt' mellem skole og forældre

”**Hjemmet** kan og bør være mere individualiserende, og det vil særlig være den rent personlige Karakteruddannelse, der tilfalder det, så som Oplæring i Godhed og Sandfærdighed, Nøjsomhed og Tjenstvillighed”

Skolen ”tager sig af det samfundsmæssige: Opdragelse til Arbejde, Indordnelse og Samarbejde” – ”Klasseopdragelse” (parallelt til klasseundervisning) og ”Masseopdragelse” (flag, fane og fællessang) (Kaper: 13-14)

FORÆLDRE SOM DEM DER BAKKER OP

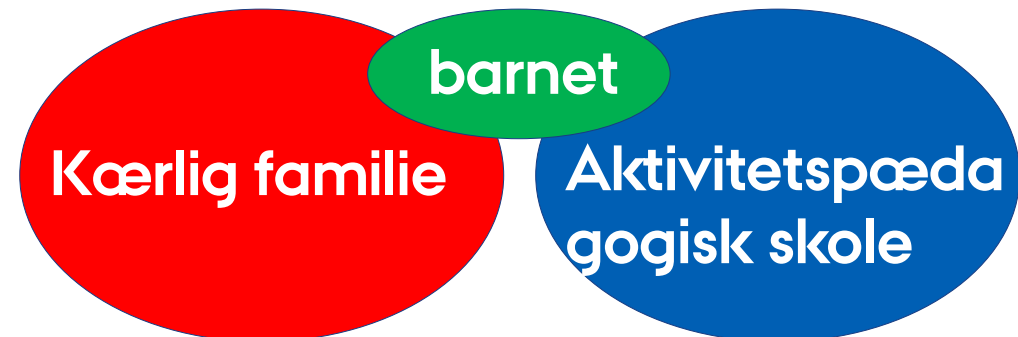
Den integrerede og kærlige familie, der bakker op om skolens arbejde – bl.a. ved at være noget andet end skolen.

”Jo varmere klimaet i familien er, d.v.s. jo større følelsesmæssig kontakt der er imellem forældre og børn, des lettere har barnet ved at tilpasse sig skolen.”

”...jo mindre børnecentrerede forældrene er, desto mere forstyrrende og utilpassede er deres børn i skolen [...] Børn der bliver kørt hårdt hjemme, er tilbøjelige til at slå sig løs, når det ydre tryk letter” (Husén 1966: 306-7)

Forskellige opgaver

Koordinering mellem skole og hjem

Demokratisk samfund

NU: FORÆLDRE SKAL TAGE ANSVAR

”Forældrene har ansvar for at

- > gøre deres bedste for at give deres eget barn gode muligheder for læring, trivsel og udvikling
- > tage et aktivt medansvar for de børnefællesskaber, barnet indgår i.

De fagprofessionelle voksne i de kommunale tilbud har ansvar for at

- > samarbejde systematisk med alle forældre om børn og unges læring, trivsel og udvikling med afsæt i viden fra forskning
- [...]> give forældrene viden om deres egen betydning for deres børns læring, trivsel og udvikling.

Forældrene og de fagprofessionelle har et fælles ansvar for at

- > samarbejde konkret om barnets læring, trivsel og udvikling” (KL, 2017)

HVAD ER FORÆLDRENE'S ANSVAR (IDEELT) I FORHOLD TIL SKOLEN?

	Relationen skole - familie	Forældreansvar	Opdragelse i familien	Ansvariggørelses-teknologi
1814 -	adskilt	Stille barn til rådighed	(Disciplin)	Regler, sanktioner
1950 -	Koordineret omkring barnet	Bakke op Gøre som skolen beder dem om	Kærlighed	Gode råd, vejledning, anvisninger Skole-hjem samtaler Kontaktbog
2000 -	Gensidig kompleks afhængighed	Konstant opsøge og reflektere over muligt ansvar, internt i familien og eksternt	Læring	Forældreintra Forældrekontrakter Dialoger Ansvarsspil Kampagner Familieklasser Netværksmøder

OPDRAGELSESEDEBATTEN PÅ BANEN

- Det nye er ikke, at vi (professionelle, forældre, forskere) debatterer opdragelse.
- Det nye er, at politikerne melder sig på banen – og starter opdragelsesdebatten, som om den er ny.
- Tempofordel/ulempe ved ikke at være belastet af viden?
- Risikerer at signalere 'tag jer dog sammen'!
- Risikerer at være usolidarisk med de forældre og professionelle, som gør et kæmpe arbejde, både i familierne og i relationen skole-familie.
- Risikerer at gøre komplekse problemstillinger til trivielle spørgsmål om manglende vilje fra forældrene.
- Risiko for at skabe afmagt (moralisere og sanktionere) i stedet for handlekraft.
- I 2008 kørte den daværende regering (Venstre, Konservative) kampagnen mit ansvar. Hvad kom der ud af den? Hvad lærte politikerne af den?

AARHUS
UNIVERSITET